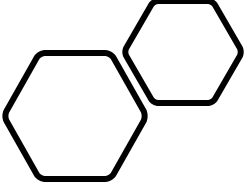

FİİLİMSİ (EYLEMSİ) KONU ANLATIMI

www.edebiyatnotu.com

FİİLİMSİ (EYLEMSİ) KONU ANLATIMI

- ⇒ Fiil soylu oldukları halde fiillerin aldıkları ekleri alamayıp, fiillerden türetilerek cümlede isim, sıfat ve zarf göreviyle kullanılan sözcüklere fiilimsi denir.
- Parka **gelen** adam biraz **koşup oturmak** istedi.
sıfat zarf isim

⇒ Fiilimsiler eylem özelliklerini yitirmiş sözcüklerdir. Fiil çekim eklerini almazlar, sadece olumsuzluk ekini alabilirler.

Seni sevmeyen var mı acaba?

⇒ İsim çekim eklerini alabilirler.

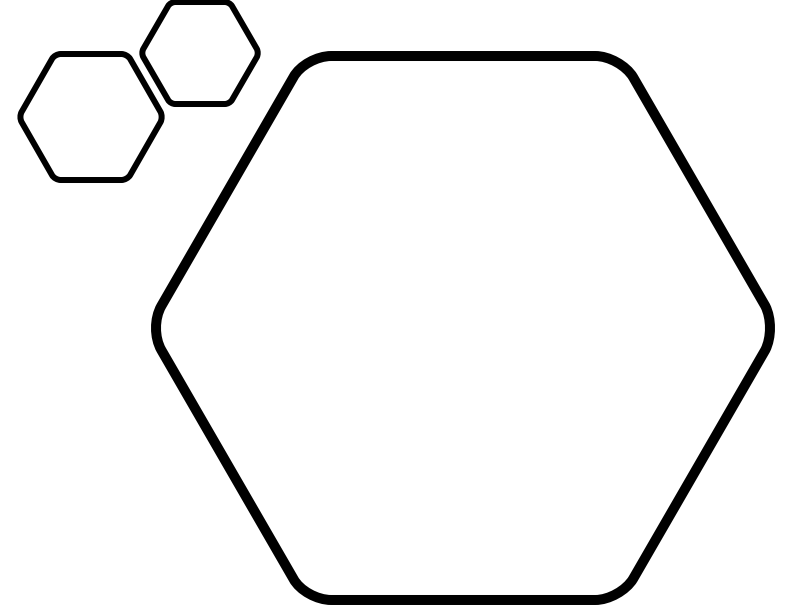
Kitap okumaya gidiyor. (hal eki)

Geldiğimde konuşabiliriz. (iyelik eki)

- ⇒ Birleşik cümlelerde yan cümlecik olurlar. Kurdukları yan cümlecğin yüklemi görevini üstlenirler.
- Sınava girip ehliyeti alıyorum.
- ⇒ Yüklem olabilmeleri için ek eylem almaları gerekir.
- Onu son görüşümdü.(gör-üş-üm-idi)
- ⇒ Fiilimsiler çatı eki alabilirler.
- Her insan sevilmek ister tabii.

- **FİLİMSİLER ÜÇ BAŞLIKTA İNCELENİR**

1. İSİM FİİL (AD EYLEM)

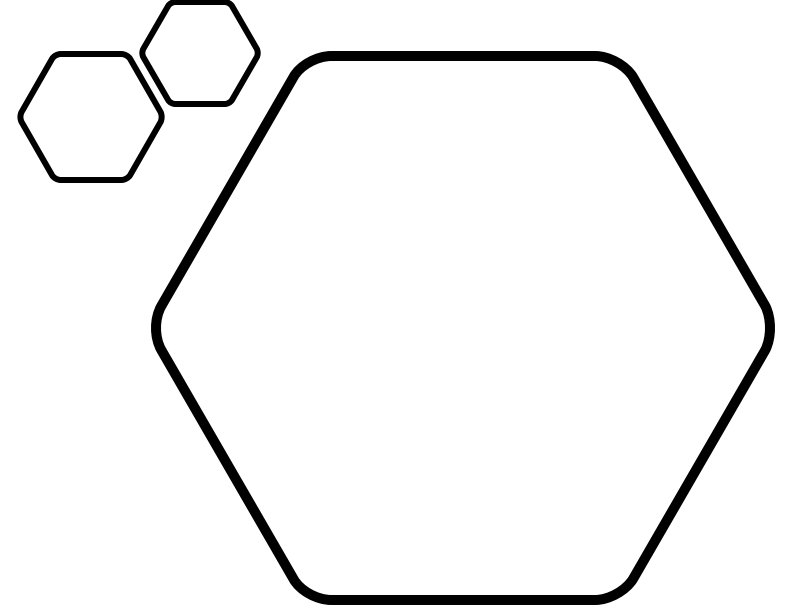
- ⇒ Fiil kök ve gövdelerinden türeyerek cümlede isim görevinde kullanılan fiilimsi çeşidine isim fiil denir.
- ⇒ İsim fiiller, bir iş, oluş ve hareketin adıdır.

FİİL KÖKÜ YA DA GÖVDESİ	-ma, -me -mak, - mek -ış, -iş	İSİM FİİL
-------------------------------	--	--------------

İSİM FİİL KODLAMA

MA-Y-IŞ-MAK

- Bende **gezmek**, **dolaşmak** istiyorum.
- Spor **yapmanın** bir çok faydası var.
- Karın **yağışını** **seyretmek** nefis bir duygu.
- **Konuşmasına** **başlamak** istiyordu.
- Düzenli ders **çalışmak** her zaman başarının anahtarıdır.
- **Sevmek** ne güzel şey.

“-ma, -me” olumsuzluk ekiyle,
isim fiil eki “-ma, -me” yi
karıştırılmamalıdır.

Yanıma gelmek için
çekinmene gerek yok. (İsim
fiil)

Öğretmenim gerçekleri
söylemekten çekinme, dedi.
(olumsuzluk eki)

“-iŝ, -iŝ” iŝteŝ çatı ekiyle, isim fiil eki “-iŝ, -iŝ” karıştırılmamalıdır.

O nasıl bir bakıŝtı öyle...
(isim fiil)

Uzun süre tanımiyormuŝ gibi bakıŝtılar. (iŝteŝ çatı)

İsim fiil ekine benzeyen “-mak, -mek” ile kalıcı isim yapan “-mak, -mek” yapım eklerini birbirine karıştırmamalıyız.

Annesinin hazırladığı yemek çok lezzetliydi. (kalıcı isim)

Bunları yemek zorundasın. (isim fiil)

Toprağı kazma ile havalandırıyor. (kalıcı isim)

Bahçeyi kazma işi başladı. (isim fiil)

İSİM FİİL ÖRNEK CÜMLELER

Odonları yakmak için topladık.

Zamanın bakışı didikliyor, bak kayaları.

Su kaynamaya başlayınca altını kapatırsın.

Ali'nin zamanında gelmeyişi işi bozdu.

Onunla konuşmadan sana bir şey diyemem.

Özür de dileyebilmek gerekir.

Sevmek insanı yücelten bir duygudur.

Televizyon programlarının çok izlenmesi gittikçe artıyor.

Ortaya çıkan rakamları izleyiciye ulaştırmak gerekir.

Sınavı kazandığımda kendimi ödüllendirmeyi düşünüyorum.

2. SIFAT FİİL (ORTAÇ)

**FİİL KÖKÜ
YA
DA
GÖVDESİ**

-an, -en, -ası, -esi,
-mez, -maz, -ar , -
er, -r, -dik, -dık, -
tik, -tık, -ecek, -
acak, -miş , -miş,
-muş, - müş

**SIFAT
FİİL**

- ⇒ Hem eylem bildirip hem de sıfat göreviyle kullanılabilen sözcüklere **sıfat fiil (ortaç)** denir.

SIFAT FİİL KODLAMA

AN-ASI-MEZ-AR-DİK-ECEK-MİŞ

**BİLİNMEZ DERT
LERE DÜŞMÜŞ.**

**SOLMUŞ ÇİÇEK
LERİ
DEĞİŞTİRELİM.**

**YIKILASI EVLER
VAR
MAHALLEDE.**

**YAPILACAK İŞLE
R LİSTESİ
HAZIRLADIM.**

**TANIDIK DOSTL
ARI ARAYALIM.**

⇒ Sıfat fiiller de diğer sıfatlar gibi ismi niteler.

Beklenen adam geldi.

⇒ “-an, en” ekiyle türetilen sıfat fiiller yalnız kullanıldığında adlaşır ve adlaşmış sıfat olur.

Yaşayan insanlar var burada. (sıfat fiil)

Yaşayanlar var burada. (adlaşmış sıfat)

“-mez” sıfat fiil ekiyle “-mez” geniş zamanın olumsuzu birbirine karıştırılmamalıdır.

Ne bitmez bir konu bu. (sıfat fiil)

Bu konu kısa sürede bitmez. (geniş zamanın olumsuzu)

“-ar, -er” sıfat fiil ekiyle, “-ar, -er” geniş zaman kip eki birbirine karıştırılmamalıdır.

Koşar adımlarla gidiyor. (sıfat fiil)

Her akşam bu saatlerde yürüyüş yapar. (geniş zaman kipi)

- “-dık, -dik” sıfat fiil ekiyle, “-dık, -dik” görülen geçmiş zamanın 1. çoğul şahıs eki birbirine karıştırılmamalıdır.
- Bilmediğin işlere karışma. (sıfat fiil)
- Dün arkadaşlarını gördük. (görülen geçmiş zamanın 1. çoğul şahıs)

“-acak, -ecek” sıfat fiil ekiyle, “-acak, -ecek” gelecek zaman kip eki birbirine karıştırılmamalıdır.

Yapılacak işlerim var. (sıfat fiil)

Yarın bütün işler yapılacak. (gelecek zaman)

“-miş, -miş” sıfat fiil ekiyle, “-miş, -miş” duyulan geçmiş zaman kip eki birbirine karıştırılmamalıdır.

Seçilmiş kitaplar arasındaydı.(sıfat fiil)

Küçük yaşlarda yazmaya başlamış. (duyulan geçmiş zaman)

SIFAT FİİL ÖRNEK CÜMLELER

Veren eli herkes
öper.

Bu işten çıkar
sağlamaya
çalışıyor.

Kahrolası hırsız
bunu neden
yaptın?

Burası görülesi bir
yer.

Olmadık yerde hep
karşıma çıkıyorsun.

Dönülmez bir
yolculuk
başlamıştı.

Bahçedeki
domatesler
yenecek duruma
gelmiş.

Yemeğe kalacak
kişiler adını
yazdırırsın.

Kullanmadığınız
giysileri getirin.

Bu duruma
söyleyecek söz
bulamıyorum.

3. ZARF FİİL (BAĞ FİİL- ULAÇ)

- ⇒ Fiilden türeyip eylem bildiren, cümlede zarf fiil görevinde kullanılan sözcüklere zarf fiil (bağ fiil, ulaç) denir.

FİİL KÖKÜ YA DA GÖVDESİ	-ken, -alı, -eli, -asıya, - esiye, -madan, -meden,- ınca, -ince, -unca, -ünce,- ıp, -ip, -up, -üp, -arak, - erek,-dıkça, -dikçe, -dukça, -dükçe, -tıkça, -tikçe,- r.....-mez,-a.....-e, - dığında, -diğinde,-casına, - cesine, -maksızın, meksizin	ZARF Fii
-------------------------------	--	----------

ZARF FİİL KODLAMA

- **Kenyalı asiye ince ipi araklama dan gittiğinde oldukça gençti.**

www.edebiyatnotu.com

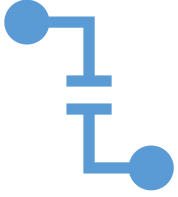
İçeri girince herkes ona baktı.

Türkü söyleyerek dolanıyor.

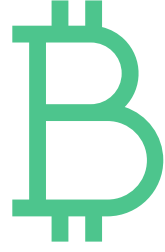
Taşınmadan iki ay önce tanıştık.

Günlerdir düşünüp duruyorum.

Yağmur sabahtan beri
durmaksızın yağıyor.

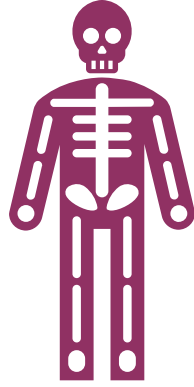
⇒ Bağ fiil, eylemleri ve eylemsileri durum ve zaman bakımından belirtir.

Gün dođmadan geldiler.
(zaman)

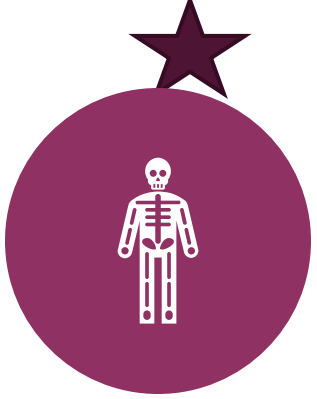
Yatarken yemek yeme.
(durum)

İsme gelen “-ken” eki fiilimsi
değildir.

Hastayken dinlenmelisin.

“-madan, -meden” zarf fiil ekini almış fiiller zaman ve durum bildirir. İsim fiil eki “-ma, -me” ile hal eki “-dan, -den” in bir araya gelmesiyle oluşan biçimle “ma+dan”

karıştırılmamalıdır.

Seninle görüşmeden cevap vermiyor.(zarf fiil)

Bu görüşmeden bir şey çıkmadı.
(isim)

ZARF FİİL (BAĞ FİİL – ULAÇ) ÖRNEK CÜMLELER

Sen gideli
buraların tadı
kalmadı.

Onu ölesiye
seviyormuş.

Eve varınca beni
ara.

Dükkanı satıp
yeni bir işe
başlamış.

Ödevini yaparak
iyi bir not aldı.

Buralar gittikçe
betonlaşıyor.

Çocuklar koşa
koşa geldi.

Ayşe'yle
konuşmadan içim
rahat etmedi.

Arabalar
durmaksızın
ilerliyor.

Evden çıkar
çıkamaz yanıma
geldi.

Yola çıktığında
saat beşe
geliyormuş.

Seni anlıyorum
dercesine bakış
attı.

ÖRNEK SORU

- (I) Kimi genç şairler yazdıklarını göndermekle kalmayıp kendileri de gelirler beni görmeye. (II) Dinlerim ya da kendim okurum o gençlerin şiirlerini. (III) Çoğu bakarım sevebileceğim şiirlerden değil. (IV) Güzel çirkin diye yargılamıyorum şimdi belki güzel çok güzel yıllar bo*yu beğenilecek şiirler; ama benim hoşlandığım türden değil. (V) Mutlaka öylelerini de beğenenler vardır.
Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde “isim-fiii sıfat-fiil zarf-fiil”in üçünün de örneği vardır?
- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.
(ÖSS-2001)

- **Fiil (EYLEM)**
- **Anlamları Bakımından Fiiller**
- **Fiillerde Kip**
- **Fiillerin Olumsuz Biçimleri – Soru Biçimleri**
- **Fiillerde Kip – Anlam – Zaman Kayması**
- **Yapı Bakımından Fiiller**
- **Basit ve Birleşik Zamanlı (Çekimli) Fiiller**
- **Ek Fiil (Ek Eylem)**
- **Fiilimsi (Eylemsi)**
- **Fiilde Çatı**